

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักปลัด เทศบาลตำบลคลองใหญ่

ที่ พท ๕๖๕๐๑ /

วันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘

เรียน นายกเทศมนตรีตำบลคลองใหญ่

ตามที่สำนักงาน ป.ป.ช. ได้ดำเนินการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือประเมิน ITA ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ ร่วมกับหน่วยงานกำกับติดตามประเมินฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐได้รับทราบสถานะของตนเองในด้านคุณธรรมและความโปร่งใส นำผลการประเมินไปใช้เป็นแนวทางในการนำไปปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานต่อไป นั้น

บัดนี้ เทศบาลตำบลคลองใหญ่ได้ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๘ เรียบร้อยแล้ว จึงรายงานผลการดำเนินการเพื่อส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารได้ทราบ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ต่อไป รายละเอียดตามเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(ลงชื่อ)

(นางวรรณิ์ สำนานา)

ความเห็น.....

(นายอภิรักษ์ รบานา)

หัวหน้าสำนักปลัดเทศบาล

ความเห็น.....

(นายสถิตย์ เกร็งดำ)

ปลัดเทศบาล

ความเห็น.....

(นายสงบ หนึ่งมา)

นายกเทศมนตรีตำบลคลองใหญ่

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

เทศบาลตำบลคลองใหญ่
อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่ค้นหาต้นตอที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหากาทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหัวหน้าส่วนราชการ และเป็นเจตจำนงของทุกองค์กร ที่ร่วมต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริต มาใช้ในองค์กร จะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกาทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

เทศบาลตำบลคลองใหญ่ ในฐานะเป็นกลไกของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น มีบทบาท ในการขับเคลื่อนหน่วยงานภาครัฐให้บริหารงานภายใต้กรอบธรรมาภิบาล จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริตนี้ขึ้น อันจะเป็นเครื่องมือหนึ่งในการขับเคลื่อนธรรมาภิบาลเพื่อลดปัญหาการทุจริตภาครัฐ ตามคำสั่งคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ที่ ๖๙/๒๕๕๗ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๗ เรื่องมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาคาทุจริต ประพฤติมิชอบที่กำหนดให้ทุกส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ กำหนดมาตรการหรือแนวทางการป้องกัน และแก้ไขปัญหาคาทุจริตประพฤตมิชอบในส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ โดยมุ่งเน้นการสร้างธรรมาภิบาลในการบริหารงาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการตรวจสอบ เผื่อระวังเพื่อสกัดกั้นมิให้เกิดการ ทุจริตประพฤตมิชอบได้

จัดทำโดย

เทศบาลตำบลคลองใหญ่
อำเภอตะโหมด จังหวัดพัทลุง

การประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดการให้หรือรับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘
เทศบาลตำบลคลองใหญ่

๑. หลักการและเหตุผล

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๙ กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ จัดให้มีการตรวจสอบภายใน การควบคุมภายในและการบริหารจัดการความเสี่ยงโดยให้ถือปฏิบัติตามมาตรฐาน และหลักเกณฑ์ที่กระทรวงการคลังกำหนด และกระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการบริหารจัดการความเสี่ยงสำหรับหน่วยงานของรัฐพ.ศ. ๒๕๖๒ ตามหนังสือที่ กค ๐๔๐๙.๔/ว ๒๓ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นไปตามเจตนารมณ์ มาตรา ๓/๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ ๘ พ.ศ. ๒๕๕๓ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๖ ที่ กำหนดว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ได้แก่ การบริหาร ราชการ เพื่อบรรลุเป้าหมายดังต่อไปนี้

- (๑) เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
- (๒) เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
- (๓) มีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
- (๔) ไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
- (๕) มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อเหตุการณ์
- (๖) ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวกและได้รับการตอบสนองความต้องการ
- (๗) มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ

๒. วัตถุประสงค์ของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

- (๑) เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เกิดประโยชน์สุข แก่ประชาชน
- (๒) เพื่อป้องกันความเสียหายแก่หน่วยงานของรัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- (๓) เพื่อลดโอกาสและผลกระทบที่จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงานที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้และสามารถควบคุมได้ ตรวจสอบได้อย่างมีระบบ
- (๔) เพื่อกำหนดมาตรการ กิจกรรมในการจัดการความเสี่ยงและมีการติดตามประเมินอย่างต่อเนื่อง
- (๕) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารงานขององค์กรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันในการบรรลุตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้
- (๖) เพื่อให้บุคลากรได้รับรู้ ตระหนักและเห็นความสำคัญของการบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างเป็น ระบบในทิศทางเดียวกัน

๓. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง

๓.๑ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย

๑. ภัยธรรมชาติ (Natural Environment)
๒. เศรษฐกิจ (Economic)
๓. การเมือง (Political) ๑.๔ สังคม (Social)
๔. เทคโนโลยี (Technological)

๓.๒ ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย

๑. คณะผู้บริหาร/กลยุทธ์ในการบริหารองค์กร (Strategy)
๒. โครงสร้างองค์กร (Structure) ที่ไม่เหมาะสมกับภารกิจ
๓. รูปแบบการปฏิบัติงาน (System) กระบวนการ /การบริหารจัดการ การกำหนด นโยบาย แผนงาน ระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ การดำเนินงาน การติดตามประเมินผล การปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน
๔. บุคลากร (Staff) การจัดการทรัพยากรมนุษย์
๕. ทักษะ ความรู้ความสามารถ (Skill) ของบุคลากรทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายประจำ
๖. รูปแบบการบริหารจัดการ (Style) พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารและพนักงานในองค์กร
๗. ค่านิยมร่วม (Shared Values) ของบุคลากรในองค์กรที่มีเป้าหมายและทิศทางเดียวกันในอันที่จะปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และเกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน หากไม่มีค่านิยมร่วมกันแล้วก็จะเกิดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นอุปสรรคในการบรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ในการปฏิบัติราชการ

๔. การบริหารจัดการความเสี่ยงมีความแตกต่างจากการตรวจสอบภายในอย่างไร

การบริหารจัดการความเสี่ยงเป็นการทำงานในลักษณะที่ทุกภาระการทำงานต้องประเมินความเสี่ยงก่อนปฏิบัติงานทุกครั้ง และแทรกกิจกรรมการตอบโต้ความเสี่ยงไว้ก่อนเริ่มปฏิบัติงานตามหลักภาระงานปกติของการเฝ้าระวังความเสี่ยงล่วงหน้าจากทุกภาระงานร่วมกันโดยเป็นส่วนหนึ่งของความรับผิดชอบปกติที่มีการรับรู้ และยอมรับจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เป็นลักษณะ pre-decision ส่วนการตรวจสอบภายในจะเป็นลักษณะกำกับติดตามความเสี่ยงเป็นการสอบทวน post-decision

๕. กรอบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

รูปแบบการประเมินความเสี่ยง ตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission) จำแนกได้ ๔ ประเภท ดังนี้

๑. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (S : Strategic Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการกำหนด นโยบาย แผนงาน โครงการ ไม่เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้

๒. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (O : Operational Risk) เป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ไม่เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการ หรือหลักวิชาการ การไม่มีความรู้ความสามารถ ทักษะ ในการปฏิบัติงานเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความประมาทเลินเล่อ ฯลฯ

๓. ความเสี่ยงด้านการเงิน (F : Financial Risk) เป็นความเสี่ยงในการปฏิบัติงานด้านการเงิน การบัญชีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หนังสือสั่งการ หลักวิชาการที่กำหนดไว้ หรือไม่มี ความรู้ ความสามารถทักษะในการปฏิบัติงานอย่างเพียงพอ การจงใจละเว้น ความประมาทเลินเล่อ ฯลฯ

๔. ความเสี่ยงด้านกฎหมาย ระเบียบหรือที่เกี่ยวข้อง (C : Compliance Risk) เป็นความเสี่ยง ที่ไม่สามารถ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หรือหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องได้หรือระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ หนังสือสั่งการต่าง ๆ ไม่เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน หรือไม่สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ สถานการณ์ ปัจจุบัน (ระเบียบล่า หลัง)

การบริหารจัดการความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organization of the Tread way Commission)

๑. สภาพแวดล้อมภายในขององค์กร (Internal Environment) เช่น นโยบายของผู้บริหาร วัฒนธรรม องค์กร ค่านิยมร่วม อำนาจหน้าที่ ความรู้ความสามารถ ทักษะของบุคลากร กระบวนการบริหารงาน ทรัพยากร การบริหาร ระเบียบกฎหมาย สารสนเทศ การติดตามประเมินผล ฯลฯ

๒. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective Setting) องค์กรต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการ บริหารความเสี่ยงไว้อย่างชัดเจนและเหมาะสม

๓. การบ่งชี้เหตุการณ์หรือปัญหาที่จะเกิดขึ้น (Event Identification) เป็นการรวบรวมเหตุการณ์ ที่อาจ เกิดขึ้นกับหน่วยงาน ทั้งในส่วนของปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากภายในและภายนอกหน่วยงาน

๔. การประเมินความเสี่ยง (Risk Assessment) เป็นการจำแนกและจัดลำดับการประเมินความเสี่ยง ที่มี อยู่โดยการประเมินจากโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact) โดยสามารถประเมินความเสี่ยง จากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน

๕. การตอบสนองความเสี่ยง (Risk Response) เป็นการดำเนินการหลังจากที่องค์กรสามารถบ่งชี้ความเสี่ยงขององค์กรและประเมินความสำคัญของความเสี่ยง โดยนำความเสี่ยงไปแก้ไขด้วยวิธีการ อันเหมาะสมด้วยวิธีการ ๔ วิธี ดังนี้

๕.๑ การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง (Risk avoidance) หมายถึง การเลิกหรือไม่กระทำ ในอันที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือความเสี่ยง

๕.๒ การควบคุมความสูญเสีย (Risk reduction) มี ๒ วิธี คือ

๑) การป้องกันมิให้เกิด ความเสียหาย

๒) การควบคุมความรุนแรงของความสูญเสียมิให้มีผลกระทบในวงกว้าง

๕.๓ การแบ่งความเสี่ยง (Risk Sharing) คือ วิธีการลดโอกาสที่จะเกิดความเสียหายหรือโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย

๕.๔ การยอมรับความเสี่ยง (Risk Acceptance) คือ การยอมรับว่าการดำเนินงานขององค์กร มีความเสี่ยงในบางประเด็น เป็นความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ หรือน่าจะเกิดขึ้นน้อย โดยมีวิธีการหรือสามารถป้องกันได้ไม่เพิ่มความเสี่ยงยิ่งขึ้นจนไม่สามารถยอมรับได้

๖. กิจกรรมการควบคุม (Control Actives) คือ การกำหนดกิจกรรมและการปฏิบัติต่างๆ ที่จะกระทำเพื่อลดความเสี่ยง และทำให้การดำเนินงานบรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร เช่น การกำหนดกระบวนการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความเสี่ยงให้กับบุคลากรภายในองค์กร เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจว่าจะสามารถจัดการกับความเสี่ยงนั้นได้อย่างถูกต้องและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

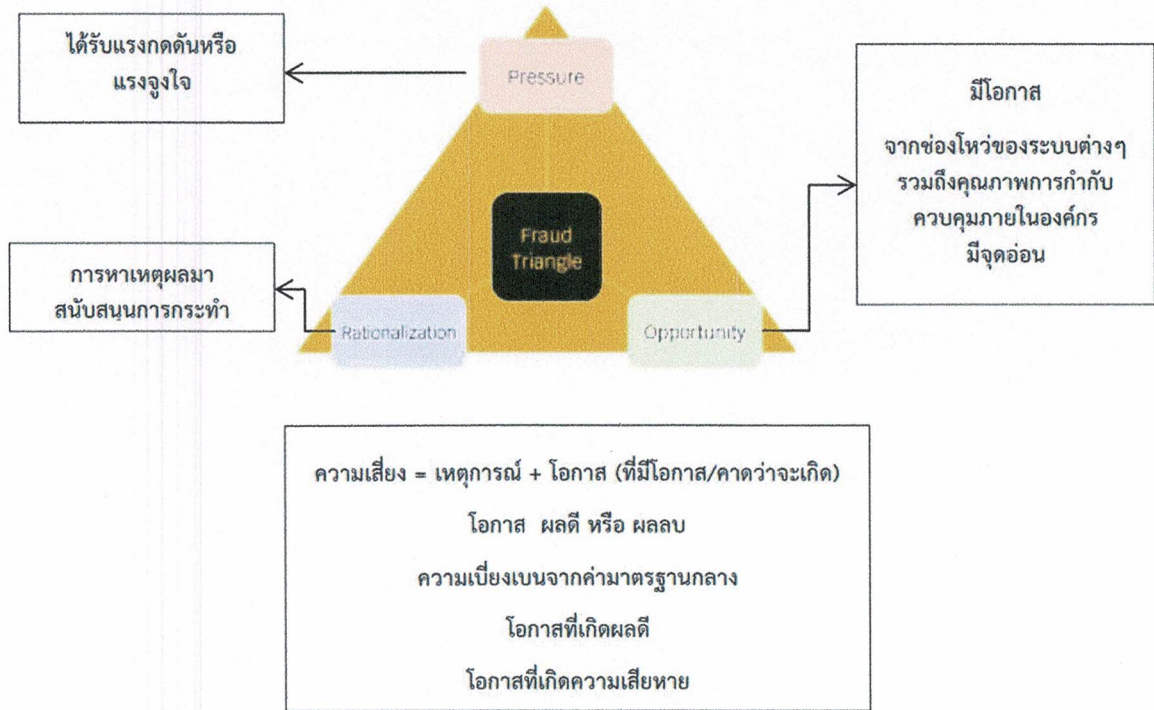
๗. สารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication) คือ ระบบสารสนเทศและการติดต่อสื่อสารที่ดีมีคุณภาพ

๘. การติดตามประเมินผล (Monitoring) คือ การติดตามประเมินผลการบริหารจัดการความเสี่ยงประจำองค์กรว่าระบบการบริหารจัดการความเสี่ยงที่ถือหรือปฏิบัติอยู่นั้นมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผลหรือไม่มีประเด็นใดสมควรแก้ไขปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือดียิ่งขึ้นไป

๖. องค์กรประกอบที่ทำให้เกิดการทุจริต

องค์กรประกอบหรือปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตประกอบด้วย Pressure/Incentive หรือแรงกดดันหรือแรงจูงใจ Opportunity หรือโอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่าง ๆ คุณภาพการควบคุมกำกับควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน และ Rationalization หรือ การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำตามทฤษฎีสามเหลี่ยมการทุจริต (fraud Triangle)

องค์ประกอบของการทุจริต หรือสามเหลี่ยมทุจริต (The Fraud Triangle)

๗. สิบบบ Bribery

สินบน หมายถึง การเสนอ การสัญญา การให้ การรับ การเรียกร้องผลประโยชน์ที่ไม่สมควร ไม่ว่าจะ มีมูลค่าเท่าใด (ผลประโยชน์นั้นเป็นได้ทั้งในรูปตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงิน) ทั้งทางตรงและทางอ้อม และไม่ว่าจะ เป็นสถานที่ใดๆ ก็ตาม โดยเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการโน้มน้าวหรือตอบแทนเพื่อให้บุคคลกระทำ หรือละเว้นการกระทำอันเกี่ยวข้องกับการดำเนินการตามหน้าที่ของบุคคลนั้น

ตัวอย่างสินบน	
๑	สินน้ำใจ
๒	ค่าอำนวยความสะดวก
๓	ใต้โต๊ะ
๔	ส่วย
๕	การเลี้ยงรับรอง
๖	ของขวัญ ของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่
๗	การเอื้อประโยชน์ ระบบอุปถัมภ์
๘	การรู้ความลับภายใน ก่อนที่จะมีการเผยแพร่ เช่น การสอบ การแต่งตั้งโยกย้าย การให้ความดีความชอบ
๙	การใช้ดุลพินิจที่เอื้อประโยชน์

๘. ขอบเขตประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลคลองใหญ่ ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในขอบเขตประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ จำแนกเป็น ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจทางกฎหมาย
๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

๙. ขั้นตอนการประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน มี ๕ ขั้นตอน

- ๑) การคัดเลือกกระบวนการ หรือขั้นตอนการทำงาน
- ๒) การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต
- ๓) การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๔) การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
- ๕) การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การคัดเลือกกระบวนการ หรือขั้นตอนการทำงาน

เทศบาลตำบลคลองใหญ่ จะแบ่งความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ ประกอบด้วย ๔ ประเด็น ดังนี้

๑. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการอนุมัติ อนุญาต ตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘
๒. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การให้บริการตามภารกิจ
๓. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการจัดซื้อจัดจ้าง
๔. ความเสี่ยงการทุจริตด้านการบริหารงานบุคคล

ขั้นตอนที่ ๒ การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลคลองใหญ่ กำหนดประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ โดยอธิบายรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินงานและเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบนของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ โดยแบ่งเป็น ๔ ประเด็น เพื่อให้สอดคล้องตามขั้นตอนที่ ๑

ขั้นตอนที่ ๓ การกำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เทศบาลตำบลคลองใหญ่ กำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) และ ด้านผลกระทบ (Impact) และการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียด ดังนี้

๑. ด้านโอกาสที่จะเกิด (Likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงในช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่ หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

โอกาสเกิดการทุจริต (likelihood)	
๕	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๕ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดได้สูงมาก)
๔	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๔ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดได้สูง)
๓	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๓ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง)
๒	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๒ ครั้ง / ปี (โอกาสเกิดขึ้นน้อยมาก)
๑	โอกาสเกิดการกระทำทุจริต ๑ ครั้ง / ปี (ไม่น่ามีโอกาสเกิดขึ้น)

๒. ด้านผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้นโดยสามารถแบ่งเป็นผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงินและผลกระทบทางการเงิน

๒.๑ ผลกระทบที่ไม่ใช่ทางการเงิน

ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)	
๕	- เกิดความเสียหายต่อรัฐ เจ้าหน้าที่ถูกลงโทษข้อมูลความผิดเข้าสู่กระบวนการทางยุติธรรม - เกิดการฟ้องร้องต่อศาล หรือหน่วยงานกำกับดูแล องค์กรตรวจสอบทำการตรวจสอบ ความเสียหายที่เกิดขึ้น
๔	- ภาพลักษณ์ของหน่วยงานติดลบเรื่องความโปร่งใส สื่อมวลชน สื่อสังคมออนไลน์ลงข่าวอย่างต่อเนื่อง และสังคมให้ความสนใจ - ร้องเรียนต่อสื่อมวลชนและมีการออกข่าว
๓	- หน่วยตรวจสอบของหน่วยงาน หรือหน่วยตรวจสอบจากภายนอกเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง - มีการส่งหนังสือร้องเรียนและตั้งคำถามต่อการทำงานโดยไม่ได้รับคำตอบที่ชัดเจน
๒	- ปรากฏข่าวลือที่อาจพาดพิงคนภายในหน่วยงาน มีคนร้องเรียน แจ้งเบาะแส - เริ่มมีความกังวลและสอบถามข้อมูล
๑	- แทบจะไม่มี

๒.๒ ผลกระทบทางการเงิน

ระดับ	ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)
๕	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป
๔	ความเสียหายตั้งแต่ ๒๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๕๐๐,๐๐๐ บาท
๓	ความเสียหายตั้งแต่ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๒๕๐,๐๐๐ บาท
๒	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๐๐,๐๐๐ บาท
๑	ความเสียหายตั้งแต่ ๕๐,๐๐๐ บาท หรือน้อยกว่า

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต เป็นการวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต โดยแบ่งออกเป็น

สถานะสีเขียว : เป็นความเสี่ยงระดับต่ำ

สถานะสีเหลือง : เป็นความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวังในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติการควบคุมดูแล

สถานะสีเทา : เป็นกระบวนการความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการงานที่มีผู้มาเกี่ยวข้องหลายคนหลายหน่วยงานภายในองค์กรมีหลายขั้นตอนจนยากต่อการควบคุมหรือไม่มีอำนาจควบคุมข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ

สถานะสีแดง : เป็นความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการงานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอกคนที่ไม่ รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรือสม่ำเสมอ

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

เกณฑ์การวัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต					
Risk Score					
โอกาสเกิด (L)	ผลกระทบ (I)				
	1	2	3	4	5
5	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก	สูงมาก
4	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก	สูงมาก
3	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง	สูงมาก
2	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูงมาก
1	ต่ำ	ต่ำ	ปานกลาง	สูง	สูง

ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต

- สีเขียว หมายถึง ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สีเหลือง หมายถึง ความเสี่ยงระดับปานกลาง
- สีส้ม หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูง
- สีแดง หมายถึง ความเสี่ยงระดับสูงมาก

ขั้นตอนที่ ๕ การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตที่เกี่ยวข้องกับสินบนจากการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่

๑. ด้านการอนุมัติ อนุญาต ตาม พ.ร.บ. การอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๕๘

ที่	ภารกิจ	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต (ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน)	ระดับความเสี่ยง (Risk Score)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑	การจดทะเบียนพาณิชย์	๑) การรับคำขอ ๒) ตรวจสอบเอกสาร/แจ้งผลการพิจารณา ๓) รับจดทะเบียนและชำระค่าธรรมเนียม ๔) บันทึกข้อมูลเข้าระบบ ๕) นายทะเบียนตรวจเอกสารและลงนาม ๖) ส่งมอบใบสำคัญ/หนังสือ รับรอง/สำเนาเอกสาร	เอกสาร/หลักฐาน แนบประกอบคำขอไม่ครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในคำขอ แต่มีการรับเรื่องไว้เนื่องจาก ได้รับสินน้ำใจหรือประโยชน์อื่นใด เพื่ออำนวยความสะดวกสบาย ความรวดเร็ว	ต่ำ	๑) แสดงคู่มือสำหรับผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อใช้เป็นข้อมูลในการขอรับบริการหรือติดต่อ ๒) แสดงคู่มือหรือแนวทางหรือรายละเอียดขั้นตอน การปฏิบัติและมาตรฐานการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ต่อสาธารณชน ๓) แสดงขั้นตอนการจดทะเบียนพาณิชย์ และระยะเวลาการบริการ
๒	ออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	๑) ผู้ประกอบการยื่นคำขอพร้อมเอกสาร หลักฐานต่อเจ้าหน้าที่	เจ้าหน้าที่เรียกเก็บค่าตอบแทนเพื่อเอื้อประโยชน์ในการดำเนินการจัดทำคำขอ	ต่ำ	จัดทำคู่มือตัวอย่างการกรอกเอกสารใบคำขอ ให้ละเอียดและเข้าใจง่าย เพื่อให้ผู้ประกอบการได้ศึกษาและทำความเข้าใจ ในรูปแบบแผ่นพับ หรือสื่ออื่น ๆ เพื่อมอบหรือประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ประกอบการที่มาติดต่อ ณ สถานที่ให้บริการ
		๒) การตรวจสอบเอกสารและหลักฐาน	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสาร โดยใช้ดุลพินิจเกินขอบเขตเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้สามารถเรียกร้องผลประโยชน์ตอบแทน	ต่ำ	จัดทำแบบฟอร์มการตรวจสอบเอกสาร โดยมีรายการ check list เอกสารที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่ ลงนาม รับรอง และลงวันที่ ดำเนินการตรวจสอบ ก่อนรับเอกสารหลักฐาน
		๓) การพิจารณา ๓.๑ คณะกรรมการที่ได้รับ การแต่งตั้งพิจารณาเอกสารหลักฐานประกอบคำขอ และตรวจประเมินสถานที่ตั้งกิจการ ตามหลักเกณฑ์ ที่กำหนด ๓.๒ เจ้าหน้าที่จัดทำใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	๑) เจ้าหน้าที่เรียกเก็บผลประโยชน์ตอบแทนในการเร่งรัดงานให้เร็วขึ้น	ต่ำ	จัดทำคู่มือการให้บริการ พร้อมทั้งแสดงให้ผู้มาติดต่อได้รับทราบ โดยจัดทำในรูปแบบที่น่าสนใจ กระชับ เข้าใจง่าย มีรายละเอียด ดังนี้ (๑) ชื่องาน (๒) วิธีการขั้นตอนการให้บริการ (๓) ระยะเวลาแต่ละขั้นตอน (๔) ช่องทางการให้บริการ เช่น สถานที่ ส่วนงานที่รับผิดชอบ (๕) ค่าธรรมเนียม (๖) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง (๗) ช่องทางการร้องเรียน กรณีเจ้าหน้าที่ทุจริตหรือประพฤติมิชอบ
๓	การขออนุญาตก่อสร้างอาคารตามมาตรา ๒๑	๑) การยื่นเอกสารและการตรวจสอบเอกสาร	๑) เอกสาร หลักฐาน แนบประกอบคำขอไม่ครบถ้วน ตามที่ระบุไว้ในคำขอแต่มีการรับเรื่องไว้ เนื่องจากได้รับสินน้ำใจหรือประโยชน์อื่นใด เพื่ออำนวยความสะดวกสบาย ความรวดเร็ว	ต่ำ	๑) แสดงคู่มือสำหรับผู้รับบริการหรือผู้มาติดต่อ ใช้ เป็นข้อมูลในการขอรับบริการหรือติดต่อ

ที่	ภารกิจงาน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต (ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน)	ระดับความเสี่ยง (Risk Score)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
		๒) การพิจารณา เจ้าพนักงานท้องถิ่น ตรวจสอบพิจารณาเอกสาร ประกอบการขออนุญาตฯ	เจ้าหน้าที่ตรวจสอบเอกสาร โดยใช้ดุลพินิจ เกินขอบเขตเพื่อสร้างอำนาจต่อรองให้สามารถ เรียกร้อยผลประโยชน์ตอบแทน	ต่ำ	จัดทำแบบฟอร์มการตรวจสอบเอกสาร โดยมีรายการ check list เอกสารที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งให้เจ้าหน้าที่ ลงนาม รับรอง และลงวันที่ ดำเนินการตรวจสอบ ก่อนรับเอกสารหลักฐาน
		๓) การลงนาม/ คณะกรรมการมีมติ เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจ พิจารณาแบบแปลนและ พิจารณา ออกใบอนุญาต (อ.๑) และ แจ้งให้ผู้ขอมารับใบอนุญาต ก่อสร้างอาคาร (น.๑)	๓) เจ้าหน้าที่ปลอมลายเซ็นผู้มีอำนาจลงนาม	ต่ำ	จัดทำประกาศไม่เรียกรับสินบนจากการปฏิบัติ หน้าที่ของข้าราชการ โดยผู้บริหารระดับสูง เป็นผู้ลงนาม และประชาสัมพันธ์ไปยังทุกช่อง ทางการติดต่อเพื่อให้ผู้มาติดต่อได้รับทราบ ณ สถานที่ให้บริการและ ในเว็บไซต์หน่วยงาน

๒. ด้านการใช้อำนาจตามกฎหมาย/การใช้ตามภารกิจ

ที่	ภารกิจงาน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต (ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน)	ระดับความเสี่ยง (Risk Score)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑	การรับเรื่องร้องเรียนร้องทุกข์	๑) การรับเรื่องร้องเรียน ร้องทุกข์ ๒) การประสานงานกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบและแก้ไขปัญหา	ช่วยเร่งรัดการดำเนินการให้ได้มาซึ่ง ประโยชน์แก่ผู้ร้องเรียน เพื่อแลกกับการ รับสินน้ำใจ ทرفยสิน หรือประโยชน์อื่น ใด	ต่ำ	๑) จัดทำแบบรายงานผลการดำเนินงานแก้ไขเรื่อง ร้องเรียนและรายงานต่อผู้บังคับบัญชา - วันที่รับเรื่องร้องเรียน - วันที่ดำเนินการแก้ไขเสร็จสิ้น ๒) แสดงคู่มือหรือแนวทางหรือรายละเอียด ขั้นตอน การปฏิบัติและมาตรฐานการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ ต่อสาธารณชน ๓) มีช่องทางาร้องเรียน
๒	การพิจารณาอุทธรณ์และ ร้องทุกข์และการดำเนินการ ทางวินัยของพนักงานส่วน ตำบล	การพิจารณาและเสนอ ความเห็นเกี่ยวกับการ อุทธรณ์ ร้องทุกข์ และการ ดำเนินการ ทางวินัย ของ พนักงานส่วนตำบล อบต. โคกสัก	เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบอาจใช้โอกาสในการ เรียกรับทรัพย์สิน สินน้ำใจ และ ผลประโยชน์ อื่นใด จากพนักงานเทศบาล เพื่อเปลี่ยนแปลงความเห็นหรือระดับ โทษทางวินัย	ต่ำ	คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลโคกสัก มีคำสั่ง แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในรูปแบบคณะกรรมการฯ ซึ่งประกอบด้วย กรรมการที่หลากหลายภาคส่วน ทำให้ การใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ได้รับการ กลั่นกรอง สอบทาน อีกทั้ง ท้องถิ่นจังหวัดใน ฐานะผู้บังคับบัญชา ดำเนินการติดตาม/กำกับการใช้ ดุลพินิจอย่างต่อเนื่อง

๓. ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง

ที่	ภารกิจงาน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต (ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน)	ระดับความเสี่ยง (Risk Score)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑	การกำหนดคุณลักษณะเฉพาะของวัสดุและครุภัณฑ์ที่จัดซื้อจัดจ้างให้พวกพ้องได้เปรียบหรือชนะการประมูล	การแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางและกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะของพัสดุและ TOR	การแต่งตั้งคณะกรรมการ - อาจมีส่วนได้ส่วนเสียกับผู้ประกอบการ - อาจมีการเปิดเผยร่าง TOR ก่อนที่จะได้รับความเห็นชอบแลกับการได้รับสินน้ำใจทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด	ต่ำ	๑) ผู้บริหารมีมาตรการกำกับ เน้นย้ำให้คณะกรรมการฯ ดำเนินการอย่างโปร่งใส รอบคอบ ถูกต้องตาม พ.ร.บ.การจัดซื้อจัดจ้างการบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง
๒	การปกปิดข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างต่อสาธารณะ เช่น การปิดประกาศผลการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารล่าช้า	การพิจารณาผลการประกวดราคา	คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา อาจเอื้อประโยชน์ให้กับผู้ประกอบการรายใดรายหนึ่งแลกับการได้รับสินน้ำใจ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด	ต่ำ	เจ้าหน้าที่ดำเนินการตามขั้นตอนตามวิธีการทางพัสดุ อย่างเคร่งครัด มีความโปร่งใส การจัดทำมีตัวแทนภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การแต่งตั้งตัวแทน ประชาคมร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจงานจ้าง เป็นต้น

๔. ด้านบริหารงานบุคคล

ที่	ภารกิจงาน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต (ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน)	ระดับความเสี่ยง (Risk Score)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๑	การพิจารณาเลื่อนเงินเดือน	๑) การกำหนดตัวชี้วัด การปฏิบัติราชการของข้าราชการ	การประเมินเงินเดือนโดยไม่เป็นธรรม ไม่อ้างอิง ผลการปฏิบัติงานจริง เนื่องจากได้รับสินน้ำใจหรือประโยชน์อื่นใด	ต่ำ	๑) ผู้บังคับบัญชามอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร และผู้ถูกมอบหมายงานลงลายมือชื่อรับทราบเพื่อใช้เป็นหลักฐานประกอบการประเมินสร้างความโปร่งใสของการทำงาน ๒) เจ้าหน้าที่จัดทำสรุปผลการปฏิบัติงานเพื่อเป็นหลักฐานประกอบการพิจารณาเลื่อนเงินเดือน ๓) มีการปรับปรุงแบบบันทึกข้อตกลงการปฏิบัติราชการในการประเมินเงินเดือนให้มีรายละเอียดครอบคลุม ๔) มีการจัดเก็บผลการประเมินและหลักฐาน แสดงความสำเร็จของงานและพฤติกรรม ในรูปแบบเอกสาร หรืออื่น ๆ ตามความเหมาะสม
		๒) ประเมินผลการปฏิบัติราชการ	๑) ผู้ประเมินใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับเงินหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อการพิจารณา ประเมินให้คุณแก่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยไม่เป็นธรรม ๒) คณะกรรมการกลั่นกรองผลการประเมิน ผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการใช้ดุลยพินิจในการประเมิน อาจไม่สอดคล้องกับ หลักเกณฑ์และวิธีการที่ได้ประกาศไว้	ต่ำ	๑) แต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการ เพื่อกลั่นกรอง ผลการปฏิบัติราชการ ๒) ประชุมคณะกลั่นกรองผลการประเมินผลการปฏิบัติราชการของข้าราชการ เพื่อพิจารณาผลการ ปฏิบัติงานฯ ก่อนจัดทำคำสั่งเลื่อนเงินเดือนข้าราชการ ๓) บังคับใช้ตามเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติราชการของจังหวัด

ที่	ภารกิจงาน	ขั้นตอนการดำเนินงาน	เหตุการณ์ความเสี่ยงการทุจริต (ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน)	ระดับความเสี่ยง (Risk Score)	วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง
๒	การสรรหาบุคลากร (ตำแหน่งลูกจ้างเหมา บริการ)	ประเมินความรู้ ความสามารถ /ทักษะ/สมรรถนะ	๑) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอบเผยแพร่ ข้อสอบแก่ผู้เข้าสอบเพื่อแลกกับการรับ สินน้ำใจ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ๒) ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสอบ สัมภาษณ์ เป็นบุคคลที่รู้จักเพื่อแลกกับการ รับสินน้ำใจทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด	ต่ำ	๑) แต่งตั้งคณะกรรมการเก็บรักษาข้อสอบและ ให้คณะกรรมการดูแลรักษาข้อสอบตลอดเวลา จนถึง เวลาส่งข้อสอบ ๒) แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์ ระดับ หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าฝ่าย หัวหน้างาน ผู้มีระสบ การณ์ในสายงานต่างๆ